Број 167. У Новом Саду, у уторак 2. (15.) августа 1911. Година XLVI.

„Застава“ излази сваки дан двапута а недељом свецем и данима иза недеље и свеца једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље за један месец 2 круне 70 пот. а за три месеца 8 круна.

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЗАСТАВА

За огласе плаћа се 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Чавића. Администрација „Заставе“ налази се у кући где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 22.

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ. (Јутарњи лист.) ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОЧИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ

Како је полиција смела скинути српску заставу?

Загреб 31. јула.

Данас је српски народ доживео увреду, која нас потсећа на септембарске свирепости из г. 1902. Приликом другог хрватског свесоколског слета, уредништво листа срп. нар. радикалне странке „Српски Гласник“ (уједно и стан Стијепа Кобасице уредника) истакоше српску заставу. Хрватска се вијала на кући. Већ пред поворку, која је пролазила Јуришићевом улицом, где је уредништво, видесмо неке сумњиве ликове, који се окупљаху и непрестано претијаху — песницама... На балкону, где се вијала српска застава, стајао је цело време Стијепо Кобасица са госпођом и омладинцем Ј. Ранковићем. Маса се непрестано окупљала и псовала Србе најбезобразнијим речима. Пред саму поворку словенских сокола дође у уредништво старешанство хрватског соколског савеза са г. Хајнцлом и дром Бучаром на челу. Први њихов поздрав уреднику био је: „Молимо Вас, да скинемо барјак, јер иначе МИ НИ ПОЛИЦИЈА НЕ МОЖЕМО јамчити за нереде који ће се сигурно догодити, јер је маса доље под редакцијом веома узбуђена, дакле молимо Вас, да не изазовете шкандале...“

На ову доста пристојну и пријатељску опомену споменуте господе, г. Кобасица им је одговорио: „Господо, жалосно је и срамота, да има браће Хрвата, који и данас, кад се слави један велики дан словенске узајамности, захтијевају да се скине ова **једина** српска застава у Загребу. Жао ми је, али ја не могу да примам Ваше савјете, док сам ја жив, само груба сила може да преко мене скине ово наше народносно обележје.“ Господа су још наговарала, али г. Кобасица одговорио је одлучно да он ни под коју цену неће да скине српску заставу.

Није прошло ни десет минута после поворке, кад навале на врата неки сумњиви људи, безобзирно вријеђајући „Влахе“ и највеће Србинове светиње. Г. Кобасица је изашао сам пред њих и запитао их је: — Шта хоће? Ови му почеше да прете и хтедоше силом да провале у стан. На то су били упозорени да ће први који уђе пасти мртав... Ове су речи деловале и насртачи одоше.

Још за време поворке ови сумњиви ликови стајали су у договору с полицијом, која је цело време била САСВИМ МИРНА, и ако се све то дешавало у њеном присуству. Уредништво је сматрало испод своје части, да тражи заштиту од власти и полиције... Оно је већ у листу апеловало на народну свијест и част независне браће Хрвата. Али — бадава.

У 12 сати закуцаше на врата „Српског Гласника“ два градска вијећника г.г. Зорић и Херцеви. Опет и они „у име узвијаног грађанства“ и да се „не пролије крв“ захтијеваху да се скине српска застава. Г. Кобасица је и њима исто одговорио: Само пред насиљем и грубом силом ће се уклонити српска застава. Споменута господа одоше — као прави градски оци — до владе. Тамо су без сумње то исто поновили.

У ½ 2 навали у уредништво и стан г. Кобасице осам полицајаца са комесаром Јагићем и полицајским већим чиновником Шарићем. Г. Шарић ступи напред, представи се и запита.

— Чији је ово стан?

— Уредништва „Српског Гласника“ и мој, одговори г. С. Кобасица.

— Ко је истакао српски барјак?

— Ја.

— У име полиције захтијевам да га одма скинете!

— Имате ли писмено наређење?

— Не, ми смо полиција, па заповиједамо. Ја Вас ПОЗИВЉЕМ да скинете с мјеста српски барјак.

— Ја не ћу да га скинем и протестирам против оваког гажења закона.

Комесар да наредбу полицији, која дохвати ножеве и секиру и СИЛОМ СКИНЕ СРПСКИ БАРЈАК са уредништва „Српског Гласника“. Узевши потребне податке од г. Кобасице оде, свршивши „посао“ уз бурно одобравање присутне браће Хрвата...

Ово је тачан историјат како је у Загребу скинута српска застава **прва** после септембарских догађаја. Уредништво „Србобрана“, Српска Банка, Српска Школа и Општина, Српски Сокo, др. Медаковић, др. Стојановић, др. Будисављевић и сви остали „Срби“ самосталци искитише своје домове једино огромним хрватским заставама. Ето како Томашићева полиција поштује права српског народа, а ево вам и лепа примера братске снošљивости и „народног јединства“ Срба и Хрвата. Место словенске узајамности, доживесмо — срамоту...

Шта је све код нас могуће?

Нигде на свету не би тога могло бити што код нас. Н. пр., Светозар Прибићевић говорио је са једним Чехом г. Слепанеком о српским и хрватским стварима, а г. Слепанек је то штампао у „Народним Листима“.

Прибићевић је говорио како су Срби и Хрвати један народ, али је после говорио и о неким засебним српским правима. Чех, који је паметан човек, пита Прибићевића: Па кад су Срби и Хрвати један народ, каква онда нарочита народна права траже Срби од Хрвата?

А Прибићевић је одговорио: — Ми и Хрвати смо један народ, али са две индивидуалности.

Један народ са две индивидуалности. Индивидуалност значи својственост, особеност. Индивидуалност значи оно, што је само једном човеку и једном народу својствено, оно што човека дели од човека, а народ од народа. И сад замислите кад неко каже: Срби и Хрвати су један народ са две индивидуалности. То је као кад би неко казао: Срби и Хрвати су једно, само имају две главе, два срца, две душе...

Чех је то стрпао у свој лист, да покаже, како замишљају неки Срби то народно јединство Срба и Хрвата. А знате ли шта је најлепше? Они код „Србобрана“ нису осетили колико је у оном чешком листу исмејана ужасна глупост њиховог Светозара, него су то још прештампали у „Србобрану“. Мислили су, да се још даље разнесе слава Светозарева, који је пронашао један народ са две — индивидуалности. Отприлике једно тело и две душе.

Па кад им је Светозар такав, бар они други да су паметнији. Па да не штампају у „Србобрану“ бруку његову.

Како се поступа са Србима у Далмацији?

Поступак политичких власти у Далмацији према Србима превршио је већ сваку меру. Полицијски агенти непрестано изазивају и денунцирају Србе, нарочито у Дубровнику. На збору српских земљорадничких задруга у Дубровнику није био присутан од политичке власти нико, али је злогласни тајни полицај Ловрић непрестано обилазио око зграде, где је држан збор, као да су на окупу били сами бунтовници. У новије време дешавају се и у војсци изазивања. На војничким вежбама код Иванице на херцеговачкој граници, певали су Срби војници српске песме. Жандарски стражмештар дотрчао је одма и напао Србе војнике овако: „*Ово је Херцеговина, није Србија. Овде се смеју певати само хрватске песме, а ако ћете да певате српске песме, онда хајдете певајте краљу Петру. Ово је хрватска земља.*“ Ето — како је франковлук заразио Хрвате.

Нападај на бана Томашића.

Пишу нам из Будимпеште: Апотекар Матушек напао је јуче овде бана Томашића. Он је под Раухом добио право да створи у Црквеници апотеку. Но под Томашићем одузето му је то право. Сви покушаји, да дође до свога права, остали су безуспешни. Зато је дошао у Будимпешту и на дунавском шеталишту најпре ударио бана с леђа, а после двапут још кишобраном. Подбан Чаврак прискочио је бану у помоћ и ударио Матушека кишобраном двапут. Матушек се у гужви изгубио, но после се пријавио полицији. На позив банов дошао је у Будимпешту државни одветник Акурти, и донео собом списе, који се односе на Матушекову ствар. Матушек се правда, да је бана Томашића напао у огорчењу, јер му је уништен опстанак.

Чика Мија какоће.

Као кокошка, која је снела јаје, тако је др. Полит уздигао поносито главу и какоће, какоће, да се далеко чује, а ногом пара земљу, да се далеко види. Та забога, и он је смео да дође прошлог петка у варошко представништво новосадско и гласа против владе.

Ко ту да не узвикне: — Иш не праши!

Ми који добро познајемо прилике, врло добро разумемо сву вредност тога какотања. Кад је гроф Куен Хедервари дошао на владу, није било никога, ко је толико трчкао за њим као др. Полит. Када је гроф Куен говорио у сабору, онда је др. Полит стао близу њега, пиљио му у лице и смешкао се блажено, као да из уста угарског министар-председника излази свети дух.

А кад су дошли избори, кандидовао је др. Полит у уздинском срезу, тврдо уверен, да ће гроф Куен помоћи њега. Али је гроф Куен помагао чика Стеву В Поповића, а о Политу је рекао, да му не треба тај стари бенак.

Од оно доба мрзи др. Полит Куена, скоро исто тако, као радикале. И зато је дошао да гласа, против њега. А чим је гласао, узе шешир и оде.

Но било је још нешто, због чега је др. Полит гласао против владе, заједно са српским радикалима и мађарским независњацима. Он се позавадио са подрепашима, које је до сад толико хвалио и називао их родољубима. Он је дознао, да др. Свињарев, поп Тоша и другови неће доћи да гласају против владе. Па је дошао да гласа, да покаже, како је чак и он бољи од њих, и тиме их обрука. То се види из његовог „Бранника“, где радосно износи, како ће „Застава“ једва дочекати да сад нападне подрепаше.

Али се преварио. „Застава“ нити је напала њега, — није хтела да напише зашто је он управо гласао против владе, — није напала ни подрепаше, што нису смели да дођу, јер „Застава“ има друга посла, и не осећа потребу да дира чак и мртваце, који се већ распадају. Зна наш свет шта је и како је.

Кад је др. Полит гласао против владе, то је задивило мађарске независњаке. Они су очекивали од дра Полита, да ће да пали свећу Куену, а нису знали да је Куен светац, који не помаже дру Политу, а др. Полит пали само ономе свећу ко му помаже. Мађарски независњаци нису знали за те одношаје, изненадили су се и обрадовали су се што виде и др. Полита у опозицији, и викали су му: Ељен!

Др. Полит да би се што јаче похвалио пред српским светом, износи да су му викали не само „ењен“, него и живео, а њему то не треба, он се ограђује против тога. Нека се само не хвали. Срби нису викали живео; а мађари су му викали „ењен“, као изгубљеном сину, који се покајао и повратио. То „ењен“ није било ни мало ласкаво по дра Полита. Нека промисли само. И није истина да је „ењен“ било непријатно дру Политу. Ко познаје дра Полита, тај зна, како се он истурио и засветлио, јер да му је ту ма и ђаво викао „ењен“, он би се у својој сујети топио од милине

Па и оно у „Бранику“ закакотао је др. Полит да покаже, какво је он снео јаје. Кад дође друга прилика, видеће се, да је то врло јалова кокошка, која је у десет година једаред потрефила да снесе јаје, па и то у језгри — не ваља.

Прилози за Милетићев споменик.

Милан Калиновић из Темишвара послао је 25 круна, као што смо у прошлом броју јавили, а приложили су: по 5 круна Ђура Терзин и Танасија Михајловић, по 2 круне Лаза Дудин, удова Ана Дудин, др. Младен Ивковић, по 1 круну: Богдан Трифунски, Никола Аврамовић, Макса Силашки, Пера Ковачић, Илија Радић, Јоца Влајковић, Н. Н., Милан Вујин и Ђура Николић. Са пређашним прилозима скупљено је у Темишвару-Фабрици К 160·80.

У Башахиду је заузимањем пароха Димића и Мите Будурина председника скупљено К 62·50 (по одбитку поштарине К 62·10), а приложили су: 20 круна српска правосл. црквена општина, 5 круна Миливој Панић, по 2 круне Мита Биримац, Милош Димић парох и Војин Кнежевић, по 1 круну Светозар Трлајић свештеник, Стеван Перишић и Љубомир Башић учитељи, Паја Радовић, Негован Габоров, Мита Будурин, Вељко Биримац, Неца Биримац, Васа Лазић, Никодим Милосављев, Светозар Грујић, Штева Радулов, Иса Грујић, Живојин Грујић, Самојко Стеванов, Павел Попов, Марко Шљапић, Совра Борић, Бранко Литричин, Лаза Фелбаб, Миливој Фелбаб, Лаза Јанков, Шандор Микалачки-Никичин, Н, Н., Марко Фелбаб, Алекса Кузманов, Војин Бакић, Иван Будунин, по 60 потура Љуба Влајков, Нова Панић, по 40 потура Штева Фелбаб, Вела Миладинов, Сима Армацки, Душан Жупунски, 30 потура Паја Ђурчин, по 20 потура Јоца Лазић и Јоца Кузманов

Где је Миросављево јеванђеље?

Земунски „Српски Одјек“ доноси под тим насловом белешку (поводом наше вести у 160. броју вечерње „Заставе“), у којој стоји, да је по писању „Заставе“ однесено то јеванђеље у Хилендар. Ми то нисмо тврдили, него смо по писању „Дневног Листа“ и изјави Љубе Стојановића изнели, да је то јеванђеље нестало из српског краљевског двора пре убијства краља Александра, док С В Б. у „Српском Одјеку“ износи познату вест, да је то јеванђеље нестало после убијства краља Александра а у Хилендар никако није однесено. То сада има да се утврди: кад је однесено? С. В. Б. износи, да је пре три недеље био у Хилендару и да у књижници није нашао Миросављево јеванђеље. Калуђер Сава Хилендарац библиотекар рекао је, да је Миросављево јеванђеље однесено у београдски двор и да одатле никако није враћено. Треба пак да се извиди, где су остале старине, које су однесене из Хилендара, а треба свакако да се библиотека манастира Хилендара метне у гвоздене ормане, јер иначе прети опасност, да изгоре драгоцене старине.

Аладар Котас у Београду

Јавили смо већ, да се Аладар Котас, оснивач „Хрватских Новости“, налази се у Београду као сарадник једног београдског листа. „Хрватске Новости“ су у последње време јако нападале Србе — а у време Раухово су такође денунцирале све што је српско. На наше питање дознали смо, да је Котас био сарадник београдске „Трибуне“. Чудновато је, да се овако што може догодити у Београду.

Насртај на једну девојку.

Пише нам један родитељ из Новога Сада: Моја 14-годишња кћи ишла је 27. јула о. г. пред вече моме нећаку М. П. Кад се враћала кући у Хлебарској улици спопадну је две Мађарице, па је позову, да иде с њима, па ће се лепо забављати. Моја се кћи сети, да јој је другарица причала, како жене заваравају младе безазлене девојке, па упита оне Мађарице: Шта хоћете са мном? Оне је поново позову, да иде с њима, али она се отрже и отрчи у кућу М. Т. Док је она испричала, шта јој се догодило, нестало је тих Мађарица. Обраћамо пажњу полиције на овај догађај, па нека добро припази, а и родитељи нека добро чувају своју децу.

Ударио гром.

Прошле недеље ујутру падала је у Новом Саду велика киша уз силну грмљавину. Гром је ударио двапут, у кречану код железничке ћуприје и у Рабштернову кућу. Кречана је изгорела. Људских жртава није било.

Со као кован новац.

Марко Поло, који је у 13. веку прошао тада познату кору земљину, донео је са собом из Каунлуе од соли кован новац Тај ковани новац од соли смели су правити само царски и дворски чиновници. Густу из сланих извора узету со су у малим теглицама скували као неку кашу, од које су правили као неке мале погачице, и пошто су метнули на сваку отисак царска печата, на врелим цигљама су их сушили. Со, која је животу јако потребна, некада је била ствар за замену, а у неким деловима Африке још и данас служи као новац. И у Европи је некад со играла улогу новца. Знамо да су римски краљеви со и зејтин поклањали народу. Услуге су обично сољу награђивали. У Рајхенхалу, где се со продуковала, су некада раднике плаћали сољу.

Не требају му милиони

У Паризу је живео неки богат трговац са јединицом ћерком, којој се удварао један рођак јој лечник Мони. Заволе се, и млади лечник запроси руку своје рођаке. Али га трговац одбије и уда ћерку за једног имућног трговца. Лечник пак огорчен оде из Париза, и настани се у једној француској варошици, и тамо отпочне лечничку праксу. Прошло је од тога доба више од десет година дана. Ових дана добије лечник писмо, у ком му се јавља, да му је рођак, богати трговац умр'о и оставио му у наследство два милиона франака. Лечника изненади толика дарежљивост богата рођака му, распита се шта га је навело на то и дозна, да му је трговац зато оставио толико имање, да тиме нађе души места. Ћерка му је наиме била врло несретна у браку, те је после кратког времена морала да се развенча. Унесрећио је дакле своје дете, а и свога рођака, те да би му олакшао усамљени живот, оставио му је оно велико наследство. Али лечник некадањи одбијени просилац, неће да прими наследство. Изјавио је, да не може примити ни новчића од онога, који му је некад уништио најлепше снове.

Љубав није шала.

У Сарајеву је ових дана била једна чивутска забава, на којој се пролила крв. Сликар Ђорђе Мазалица пуцао је из револвера на кћер једног богатог сарајевског трговца и том прилик м је тешко ранио њу и два младића, који су јој прискочили у помоћ. Мазалица је ухапшен. Пуцао је на девојку зато, што је ова одбила његову љубав.

Време.

Према телеграфском извештају од 14. августа може се очекивати топло време, местимице киша и ветар, доцније хладније.

Брзојави „Застави“

Стигли 1. августа.

Напад на бана.

Будимпешта. Апотекара Матушека, који је напао на бана, затворили су.

Самоубиство.

Будимпешта. Емил Костка, главни лечник код хонведа, убио се, јер је патио од неизлечиве болести.

Соколски слет у Загребу.

Загреб. На соколском слету учествовало је 7 хиљада гостију. Градски начелник из Загреба Хомац, кад се захваљивао гостима, нагласио словенску солидарност, па међу осталим рекао и ово: Уверен сам, да ће учесници овога скупа дочекати оживотворење уједињења хрватских земаља.

Одговорни уредник
Мита Клицин.

ДА ЛИ СУ ВАМ СВИЊИ БОЛЕСНИ?

Узмите доктора Рајнеке!

Лечите се кајетом!

па и ако нису, а ви одмах поручите чувени прашак „МАСТИН“ дра Трнкоци. За кратко време ће те се уверити, да свињи напредују. Код сваке кутије има упутство како се даје. Једна кутија 1/4 кг. 25 новчића. а поштом најмање 4 кутије шаље

Лука В. Вучковић
код „Шаргарепе“
1209 3 – Нови Сад.

Препродавцима код 15 кутија рабат!

Ковачки алат.

Услед смрти мајстора ковача продаје се ковачки алат који је кратко време употребљаван и у добром је стању по врло повољној цени.

Поближе обавештаје даје
Петар Обрадовић
1281 1 3 Свилош (Срем).

Кобасичарска радња на продају!

Своју кобасичарску радњу, која постоји у Новом Саду у Темеринској улици бр. 12. на најживљој прометној тачци због другог предузећа продајем. За цену упитати у истој кући власника Тошу Божића.
1233 3—4

1·— КРУНУ

у маркама ко пошље семенарској трговини ТИМЕ ВЛАДИСАВЉЕВИЋА У БЕОГРАД претплатиће се на велики пољопривредни и баштовански календар за 1912. год., са много лепих слика и корисних поука. Муштеријама, које пазаре бор за 10 кр. семења, враћа се претплата, а календар остаје као поклон.
1169 5—10

ДУЋАНСКИ ШТЕЛАЖИ

Имам дућанске штелаже са свим осталим потребним прибором на продају.
С. Михајловић
1225 2—3 Томашевац, Toron. v. m

СЛАНА СУВА РИБА!

Приспеће нам за који дан и нудимо г. г. трговцима и препродавцима руску суву сомову, шаранску и осталу слану рибу по најнижој цени. — Поруџбине отправљамо железницом са поузећем.
Петровић и Пантић,
1267 2—5 Вршац (Versecz).

ЗА СВОЈУ ШПЕЦЕРАЈСКО-ДЕЛИКАТЕСНУ ТРГОВИНУ потребујем 2 ШЕГРТА.
За поближе услове ваља се мени обратити.
НИКОЛА НЕНАДОВИЋ
1163 3—3 Митровица (Срем).

За своју Кројачку радњу потребујем 4 старија помоћника који могу одмах у посао ступити. Посао је сталан преко целе године.
Бранко Томић,
1192 3—6 Митровица (Срем).

ТРАЖИМ 2 ЂАКА који полазе краљ. реалну гимназију у Митровици у кост ао и са целом опскрбом. Стан близу гимназије Фрушкогорска улица. У истом стану може почетник добити и инструктора из немачког језика и математике.
Светолик Бута
1225 3—3 код магистрата писар.

ПОТРЕБУЈЕМ
једног папучарског
ПОМОЋНИКА
ступити може одма, место стално
Милан Живановић
1242 3—3 папучар, Земун.

ЗА СВОЈУ
БЕРБЕРСКУ РАДЊУ
потребујем
старијег помоћника.
Плата је добра; ступити може одмах.
Сергије Иванић,
1229 2—2 фризер
у Даљу (Срем).

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.